

IT-revyen

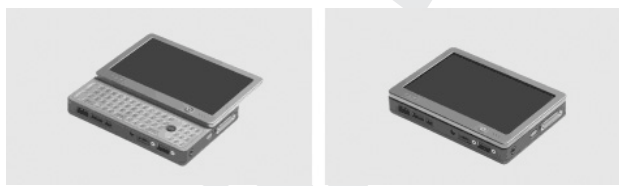
Aktuelle nyheter og temaer i IT-markedet og bransjen forøvrig: Produkter, trender, erfaringer og observasjoner – med tilhørende kommentarer, anbefalinger og gode råd.

Trenger du en ultra-personlig datamaskin?

Hvor personlig kan teknologien bli? Vi oppfatter en mobiltelefon og en PDA som svært personlige verktøy, og bærbare PCer havner lett i samme klasse – til tross for at driftsansvarlige ønsker å gjøre dem så generiske og upersonlige som overhodet mulig – av både praktiske og sikkerhetsmessige årsaker.

Leverandørene har ikke nødvendigvis tilsvarende interesser. Tvert imot ser de seg tjent med at hjelpemidlene blir så personlige som mulig. Praktisk nærhet har lettere for å skape avhengighet – som i sin tur er positiv for leverandører flest. Hvor mange mobiltelefonbrukere har ikke valgt Nokia gang på gang utelukkende fordi deres første apparat var nettopp en Nokia. Trygt og godt, om langt fra alltid verken veloverveid eller fornuftig. Tilsvarende kan sies om mangt i hverdagen – fra biler via hvitevarer til brukermiljøer.

Ultrapersonlige PCer har forsøkt seg på markedet ved flere tidligere anledninger, uten å lykkes. Leverandøren OQO, hvis kompakte produkt vi

omtalte i Mellvik-Rapporten nr. 96, er fortsatt blant trendsetterne – sammen med nykommeren Antelope (bildet øverst). Produktene ser ut som forvokste PDAer, og er på mange måter akkurat det. “Forskjellen mellom en PDA og en ultrapersonlig PC er at sistnevnte kjører en fullversjon av Windows” sier leverandørene, som i disse dager får god hjelp av prosessorleverandøren Transmeta. Selskapets ekstremt energi-effektive x86-kompatible prosessorer har passert 1GHz, og avgir så lite varme at det blir mulig å lage fullfunksjons PCer på bemerkelsesverdig lite plass.

OQOs modell er blitt utrustet med sitt eget minitastatur siden sist, i tillegg til å ha fått vesentlig mer kraft og større skjerm. Spørsmålet er imidlertid fortsatt om dette er nok til å fenge et større marked. Produktene blir for små TabletPCer å regne, og kjører Windows XP Tablet Edition. Dette kan være deres største svakhet. Selv om det i første omgang kan være lettere å selge et Windows-produkt, er det også et faktum at Windows egner seg ekstremt dårlig i slike omgivelser. Utover markedsdominans og applikasjonsutvalg har Windows få egenskaper som passer for et slikt system, og kaster bort det meste av både ytelse, hukommelse og masselager på funksjoner og egenskaper med minimal praktisk verdi.

Mens maskinvaren i seg selv er interessant nok, tror vi derfor at Antelope, OQO og deres like vil bli stående på stedet hvil til de får frem programvare som for det første er tilpasset den underliggende hardware, og for det andre tar vare på oppgavene i stedet for å forsøke å være alt for alle. Uansett hvor teknologisk spennende disse produktene er, vil de forbli nisjeaktører i overskuelig fremtid. Å

tro at Windows kan gjøre dem til universalverktøy er like smart som å tro at bilens 10.000 km service kan gjøres med en SWISS ARMY KNIFE.

Det er mulig ultra-personlige datamaskiner har en plass i vår fremtid, men de har fortsatt ikke funnet noen oppgave å løse. Derfor forblir de inntil videre i kategorien teknologisk spennende produkter uten stor praktisk verdi.

802.11n: WLAN på steroider

Tiår etter tiår med progresjon og overraskelser til tross, hender det fortsatt at vi lar oss imponere av fremskritt. De siste årene er det spesielt WLAN-segmentet som har besørget tilfeller av hevede øyenbryn – ved forsering av den ene 'umulige' hastighetsbarrieren etter den andre. Litt blasert blir vi imidlertid etterhvert. Det skal stadig mer til for å påkalle slike reaksjoner. Tre år etter at vårt 802.11a-utstyr med proprietære utvidelser (fra Netgear) kunne levere imponerende 72 Mbps over korte avstander, er det fortsatt 54 Mbps som er regelen – med 108 som en leverandørsesifikk mulighet, også i rimelig konsument-utstyr. Det reklamen naturligvis ikke sier noe om er at de høyeste hastighetene forblir proprietære og forutsetter ekstremt gode forhold – og/eller ditto antenner.

Vi er med andre ord blitt vant med at standardene henger godt etter realitetene, og at bruk av ikke-standard hastigheter gjøres for egen risiko med hensyn til kompatibilitet. Så langt har forholdet ikke virket hemmende på utviklingen, og vil neppe gjøre det i fremtiden heller. Og fremtiden – den lover å sende våre øyenbryn til himmels så det virkelig holder. At det var mulig å få så mye båndbredde ut av eteren, ville vi ikke ha trodd så sent som for 2 år siden. Ekspertene snakker om hundrevis av megabits per sekund, og det er fristende å spørre om dette virkelig er noe vi trenger.

Så kommer hukommelsen tilbake og vi erindrer å ha hørt det samme spørsmålet om både 100 Mbps, 1 Gbps og 10 Gbps Ethernet. Dessuten er det verdt å ha i mente at båndbredde i eteren er en delt ressurs – i motsetning til våre kabelbaserte nettverk. Og sist, men ikke minst har erfaring lært oss at **det alltid vil dukke opp programvare som er tilstrekkelig dårlig til å konsumere tilgjengelige ressurser til ingen nytte**. Se bare på bruken av hukommelse i dagens Pcer. Dermed blir det ikke så vanskelig å se for seg at 500+ Mbps virkelig vil bli konsumert – uansett medium. Så får nytte-diskusjonen utstå til en annen anledning.

Men stopp en halv. 500+ Mbps – det kan jo ikke være mulig? Neida. Ikke i dag, men sannsynligvis i morgen – og morgendagen er neppe mer enn et par år unna. En 'studiegruppe' under IEEE's paraply er forlengst i gang med å utrede en standard for neste WLAN-generasjon, og to teknologi-leire, begge med 500+ Mbps som målsetting, har utkrystallisert seg. Den kommende standarden, som skal hete 802.11n, vil trolig ende opp som et kompromiss mellom de to, som begge har sterke industriaktører i ryggen. Den ene – TGn Sync – støttes av Agere, Atheros, Cisco, Intel, Nokia, Philips og Sony med flere, mens WWiSE [World-Wide Spectrum Efficiency] har blant andre Aergo, Broadcom og Texas Instruments i ryggen.

De tekniske detaljene i tvekampen er utenfor både fatteevne og interesse for de fleste av oss, og skal få ligge i denne omgang. Av vesentlig mer interesse er det at båndbreddenivået starter på hhv. 243 og 135 Mbps og ender et sted mellom 500 og 600 Mbps. I tillegg er begge naturligvis bakoverkompatible med dagens

standarder. Et annet forhold som får mye oppmerksomhet, er reduksjon av energiforbruk. Trådløshet og bærbarhet henger tett sammen, og tidligere teknologi-generasjoner har demonstrert hvor lite bærbarheten er verdt dersom ladeapparatet må være mindre enn et par timer unna.

18 måneder tror ekspertene det vil ta før standarden er klar. Om vi strekker dette til 2 år, betyr det at såkalte pre-standard produkter kan være på markedet ved neste årsskifte. Vi holder ikke akkurat pusten, men ser frem til å kunne redusere tettheten av basestasjoner i store WLAN-installasjoner. Høyere kapasitet betyr flere brukere per aksesspunkt og en enklere infrastruktur. Og med garantert historisk kompatibilitet har vi ingen ting å frykte med hensyn til levedyktigheten av dagens infrastruktur.

Nettleserkampen blusser opp igjen

Microsoft kom, så og vant nettlesermarkedet – under motto 'målet helliger middelet'. Vi skal ikke diskutere midler eller metoder i denne omgangen, men konstaterer – og gleder oss over – at krigen er blusset opp igjen. I flere måneder på rad har selskaper som overvåker slik trafikk, registrert stor vekst i bruken av nettleserne Mozilla og Firefox (som er basert på Mozilla) på bekostning av Internet Explorer. Og mens det i tidligere måneder har vært snakk om bevegelser på i størrelsesorden et par prosentpoeng, er det denne gangen vesentlig større tall som presenteres.

Uten å generalisere forteller blant andre CNet News, som formidler teknologinyheter, og W3Schools.com som henvender seg til utviklingsmiljøer, om et hopp i bruken av de to nevnte nettleserne fra 8 til 18%. Tallene ligger tett opp til våre egne erfaringer. IE er på sin side nede i 75%, et tall Microsoft ikke har sett siden slutten av 90-tallet.

Årsaken til at vi oppfatter denne utviklingen som udelt positiv, er for det første at sikkerhets-problemene reduseres dramatisk så snart IE 'pensjoneres'. Dette er uten tvil den viktigste drivkraften bak forandringen. Antall virus rettet mot Windows-plattformen fortsetter å vokse med stor hastighet – 400% i første halvår i år. Kun et fullstendig lobotomert marked ville ha unnlatt å reagere på denne virkeligheten.

Den andre årsaken er den tette koblingen mellom IE og Windows, som på den ene siden bidrar til ustabiliteter og på den andre siden til å redusere markedets muligheter til å gjøre riktige verktøy-valg. Microsoft har signalisert at denne koblingen skal gjøres enda tettere i fremtiden. Mon tro om reaksjonen fra markedet kan få selskapet på bedre tanker?

Tallene ovenfor er neppe representative for totalmarkedet, der IE fortsatt dominerer med over 90%. De tekniske segmentene er imidlertid trendsettende, og gir en klar pekepinn om at en forandring er i vente. Her står Opera, Mozilla, Firefox, Safari, Galeon, Konqueror og flere nettlesere klare til å ta sin del av kaken, alle fokusert på å dekke standardene uten å skape plattform-bindinger. For Opera, Mozilla og Firefox' vedkommende er plattform-uavhengighet et annet viktig poeng. Uansett om plattformen er Windows, Unix, Linux eller Mac, er disse alternativene tilgjengelige – og gratis. Vår anbefaling er Mozilla for brukere som trenger både epost og nettleser, og Firefox dersom et annet epost-verktøy skal brukes.

På Windows-plattformen er å bytte ut IE med en annen nettleser den overlegent mest effektive måten å heve sikkerheten på. For miljøer flest burde dette være mer enn tilstrekkelig argumentasjon. Det er i den forbindelse også verdt å huske regelen om at 'god sikkerhet er synlig'. Å bytte nettleser signaliserer til en hel organisasjon at sikkerhet tas på alvor.

Dobbel nedtur for Microsoft

Patenter er et av de viktigste våpen Microsoft og andre storheter i programvarebransjen nå tyr til for å avspore fremgangen for Open Source. Som vi har kommentert tidligere,¹⁰ har Microsoft satt i gang en nærmest panikkartet produksjon av patentsøknader på alt fra trykknapper til algoritmer. For patentkontorene som tar imot søknadene, representerer strømmen en utfordring de ikke er i stand til å håndtere, verken med hensyn til volum eller kompetanse. Det uunngåelige resultatet blir at patenter tildeles nærmest i hytt og pine – på sviktende grunnlag. Og når patenter først er gitt, koster det flekk – og tid – å få dem testet og eventuelt forkastet i det juridiske system.

Misbruk av patenter forekommer i de fleste segmenter av næringslivet, og er hemmende ikke bare for konkurransen, men for utviklingen generelt. Den ideelle organisasjonen Public Patent Foundation har som mål å gripe fatt i og få juridisk testet slike tvilsomme patenter. Aktivitetene finansieres av donasjoner og jurister som tar saker på såkalt pro bono basis, og resultatene sier ikke så rent lite om hvor utstrakt misbruken er: Over 70% av patentene organisasjonen har tatt opp, er blitt erklært ugyldige og slettet.

Dette er dårlig nytt for Microsofts (og mange andres) patent-strategi. Teknisk sett latterlige patenter, som det etterhvert finnes flust av, blir plutselig kostbare i stedet for inntektsbringende.

Først igjennom kverna for Microsofts vedkommende var det mye omtalte FAT-patentet, som definerer mekanismer og strukturer for datalagring som har vært i bruk like lenge som datamaskiner har lagret informasjon. Etter en re-eksaminering som ble avsluttet 30. september, ble patentet forkastet av det amerikanske patentkontoret. Avgjørelsen kan ankes, men sjansene for å få reversert kjennelsen er beskjedne.

Saken har konsekvenser langt utover dette spesifikke patentet, og vil forhåpentlig føre til at leverandørene blir et hakk mer tilbakeholdne i sine patentsøknader. Det koster dem lite å sende inn søknadene, men å forsvare dem kan bli kostbart. Dermed har vektskåla fått bedre balanse – takket være Public Patent Foundation [www.pubpat.org].

Og når vi først er inne på patenter og trusler: Münchens kommunale myndigheter, som satte sin storstilte overgang til Linux på vent tidligere i år – på grunn av nettopp risikoen knyttet til patenter og søksmål, har bestemt seg for å la risiko være risiko og fortsetter sin utrulling. Utsettelsen ble ansett for å være en seier for Microsoft, som har vært både aktive og godt synlige i prosessen i München. Beslutningen om å fortsette får føringer for en rekke tilsvarende prosjekter i andre Europeiske storbyer, og sender signaler langt inn i EU-kommisjonen om hva som står på spill når problematikken rundt programvarepatenter skal avklares. ■

¹⁰ Se for eksempel leder i Mellvik-Rapporten nr. 104, "Microsoft mot Linux: Ingen nåde" i nr. 112 og IT-revyen i nr. 119.